

Is minig a theireadh nach robh dìchioll as a' Ghàidheal. Bu ghasda leam a dh'éiginn a thighinn air an fheadhainn as truim' air an càineadh a bhith air an caibhleachadh greis ann an eilein mara 's gun seòl beatha aca ach na bheireadh iad le'n dìchioll fhéin as a' chuan ri sìde mar a tha 'n dràsd ann. Is mór m'eagal nach fhàgte beò dhiubh fear innse-sgeòil fo cheann seachdainn. Ga bri dé tha dhìth air an Eirisgeach, cha n-fhaod am fear as mua goimh dha a gh-ràdh le firinn gum beil an dìchioll 'ga dhìth. Tha e sud, bog, fliuch, a h-uile latha ri uisge, ri sneachd, 's ri gaillionn, 's gun snàithle tioram ri dhruim bho mhochran gu oidhche, air greim a dh'aran lom gun rud leis, 's air balgam do thì dhuibh 's i cho cairtidh 's gun cairteadh i chuid lin mhóra, gun diar bainne 'na ceann, gun dad a chothrom, no cheartas, no shòlas, no shocair, an t-saoghail, ach gu dearbh gur math leis àileadh a thoite na pìobadh fo shròn a chasgadh an acrais 's an fhadail—'s cha n-eil am mithibh no maithibh Alba fear a tha cho sona 's cho toilichte 'na chor saoghalta ris. Is beag uallach a tha 'n saoghal a' cur air-san, 's tha inntinn cho aotrom ris an fhaoileig ghil a tha 'g itealach os cionn na sgothadh. 'S e mo dhùrachd is m'achanaidh Dia shoirbheachadh leis an iasgair bhoichd, 's a ghleidheadh bho chraos ciocrach na fairge, ga bri taobh air an fheadar dha'n duine bhoichd aghaidh gus e fhéin a chothachadh—feadh marannan iomallach a' chuain an Iar, feadh fairge bhochthonnach cuan Eirinn, feadh nan cuaintean lionmhor mu dheis is mu thuath, a muigh 's a stigh ri taobh siar na dùthcha, feadh lochannan cùilteach is lingidhean farsuinn na Mórthir 's nan eilein.

Dh'fhàs i anabarrach fiadhaich mu thrì uairean feasgar. Bha sgoth bheag a' tighinn a stigh an caolas 'sa' cheart-am 's fhuair i dìol mun dug i mach am fearann. Cha n-eil guth ri gh-ràdh bho na bha 'ad cho goirid o thìr. Nam biodh a' ghaoth-sa air greim a dhianamh oirre 'sa' chuan a muigh, bha e cunnartach gu leòir gun reachadh 'ad a dhìth, ach bha 'n caolas na bu luime, 's ged a bha ghaoth pailt cho làidir 's a bhiodh i muigh, cha robh 'n cunnart cho fìor-mhór.

Cha n-eil fios cuine dh'fhairich mi 'n ùine cho fada 's a tha mi 'ga fhaireachdainn as na lathaichean-sa. Cha chreid mi gun do dh'fhairich riamh. Tha toil agam teannadh ri rudeiginn a dhianamh, ach cha n-eil sion a dh'fhios agam de 'n aon rud air an toir mi m'aghaidh. 'S e 'n rud sin a bhith ainfhiosrach dhomh a chuir ris a' chosnadh dhiomhain-se mi. Corra uair bithidh e tighinn fonear dhomh làmh a thoirt air òran a chur ri chèile. Uair eile 's e thig a stigh orm teannadh ri sgialachd a dhianamh, ach eadar an dà chuid, mar a bha am fear a bha suidhe air an dà fhuirm comhla, tha mo mhàs air ùrlar 's cha n-eil dad dol an ìre. B'e na h-uiread e—air son na h-ùine chur seachad—nam faodainn mo chasan a shìneadh is ceum coiseachd a dhianamh feadh an eilein, ach tha 'n t-sìde cho mì-chneasda 's gu bheil e cus na's glìce dhomh fuireach a stigh, na bhith 'gam loineadh 's 'gam luidreadh a muigh 's a' tighinn dhachaidh 'nam ghioban truagh lan eabair is puill, no air mo dhalladh leis an t-sioban—'s cha n-e 's fheàrr dad. Bho nach eil cosnadh na's fheàrr agam, nach faod mi bhith cur faobhar air a' Ghàidhlig mhaoil a